

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ผลการวิจัย และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
5. การนำเสนอ และรายงานผลการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเลือกกลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบอ้างอิงต่อเนื่องปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่สามารถตอบโจทย์ในการวิจัยได้ และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งต้องเป็นผู้รู้จริงในเรื่องนั้น ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 13 คน ได้แก่

1.1 ตัวแทนกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู โดยคัดเลือกตัวแทนจากกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูแบบเจาะจง จำนวน 7 คน

1.2 ตัวแทนกลุ่มผู้สนับสนุน คือ ตัวแทนผู้บริหารสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี ตัวแทนที่ว่าการอำเภอยะหริ่ง ตัวแทนเทศบาลตำบลบางปู และกำนัน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 4 คน

1.3 ตัวแทนประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยคัดเลือกแบบ Snowball จำนวน 2 คน

ตาราง 3.1 การสร้างรหัสการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) หรือ รหัส (Code)		
กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู	หน่วยงานผู้สนับสนุน	ประชาชนนักท่องเที่ยว
TourBP01	TourBP008	TourBP00012
TourBP02	TourBP009	TourBP00013
TourBP03	TourBP0010	
TourBP04	TourBP0011	
TourBP05		
TourBP06		
TourBP07		

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า ทบทวนเอกสารจาก งานวิจัย บทความ อินเตอร์เน็ต วารสาร และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพพื้นที่ ปัจจัยภายใน และภายนอกการบริหารจัดการ กระบวนการจากแหล่งท่องเที่ยวบางปู และบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 การเตรียมพร้อมก่อน ระหว่าง และหลังการสัมภาษณ์เชิงเดียว

2.2.1 การเตรียมตัวก่อนเก็บข้อมูล

2.2.1.1 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลความพร้อมของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

2.2.1.2 ผู้วิจัยมีรายชื่อติดต่อผู้ให้ข้อมูล

2.2.1.3 ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายบุคคลผู้ให้ข้อมูล

2.2.2 ระหว่างการเก็บข้อมูล

2.2.2.1 ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลตามเวลา และสถานที่ที่ได้กำหนดไว้

2.2.2.2 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์

2.2.2.3 ผู้วิจัยจดบันทึกการให้ข้อมูล

2.2.2.4 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลเพื่อบันทึกภาพ และเสียง

2.2.3 หลังการเก็บข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งหลังการเก็บข้อมูลทันทีเพื่อการขาดหายของข้อมูลที่สำคัญ

2.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation)

เป็นแบบสังเกตการณ์จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของตัวผู้วิจัยเอง เพื่อทำแผนที่เดินดิน ของชุมชนบางปู และสังเกตกิจกรรมของกลุ่ม โดยการบันทึกข้อมูล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

2.4 สันทนาการกลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ครั้งละจำนวน 7-10 คน โดยครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบร่างกลยุทธ์จากกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูจำนวน 7 คน แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข และครั้งที่ 2 นำไปสู่การตรวจสอบกลยุทธ์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู ผู้สนับสนุน และประชาชนนักท่องเที่ยว จำนวน 9 คน เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ต่อไป

ตาราง 3.2 การสร้างรหัสสนทนากลุ่มครั้งที่ 1

ครั้งที่ 1 กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู	จำนวน (คน)
ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่ม ได้แก่	7
- TourBP101	
- TourBP102	
- TourBP103	
- TourBP104	
- TourBP105	
- TourBP106	
- TourBP107	
รวม	7 คน

ตาราง 3.3 การสร้างรหัสสนทนากลุ่มครั้งที่ 2

ครั้งที่ 2 ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวน (คน)
ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู	3
- TourBP201	
- TourBP202	
- TourBP203	
หน่วยงานสนับสนุน	4
- TourBP2004	
- TourBP2005	
- TourBP2006	
- TourBP2007	
ประชาชนนักท่องเที่ยว	2
- TourBP20008	
- TourBP20009	
รวม	9 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากตัวแทนผู้สนับสนุน ผู้นำกลุ่มและประชาชนนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสะท้อนแนวทางการบริหารชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค หรือข้อจำกัดของกลุ่ม ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม และกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (เป็นคำถามปลายปิด) ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู (เป็นคำถามปลายเปิด) ซึ่งปัจจัยภายในการดำเนินงานมี 6 ประเภท หรือที่เรียกว่า 6M ได้แก่ ผู้นำ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ การบริหาร คุณธรรมจริยธรรม และการตลาด ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม และสื่อมวลชน

ตอนที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู (เป็นคำถามปลายเปิด) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์การ การประสานงาน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

3.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหา และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์ทางวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสังคม ได้แก่ ดร.จิรัชยา เจียวักก
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ดร.กัญยปรีณ ทองสามสี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- 3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ดร.รุศดา แก้วแสงอ่อน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.3 ร่างกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

1) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ (SWOT Analysis) ได้แก่ ปัจจัย และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่ม

2) ยกร่างกลยุทธ์ และเปรียบเทียบเป็นตารางผ่านการเห็นชอบจากที่ปรึกษากลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู

3) นำร่างกลยุทธ์ไปสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปูที่สมบูรณ์ จากกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู ผู้สนับสนุนและประชาชน นักท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ผลการวิจัย และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

4.1 การทำความเข้าใจ บันทึก เรียบเรียง และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ ทั้งการจดบันทึก การบันทึกภาพ และการบันทึกเสียง บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ พร้อมกับนำข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมาก และกระจัดกระจายมาทำการจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ได้ระบบข้อมูลที่ชัดเจน และสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะได้มาจากการจัดกลุ่มข้อมูลที่สนใจ การวิเคราะห์ส่วนนี้ จะทำโดยนำคำอภิปรายมาถอดเทป จัดกลุ่มเนื้อหาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูล การนำเสนอผล และการอภิปรายผลการวิจัย

4.2 การวิเคราะห์ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์กลยุทธ์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก ประกอบด้วย

- 1) จุดแข็ง (S - Strengths)
- 2) จุดอ่อน (W - Weaknesses)
- 3) โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O - Opportunities)
- 4) อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T - Threats)

4.3 สร้างข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์กับกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย

- 1) วิเคราะห์ (SO - Strengths - Opportunities)
- 2) วิเคราะห์ (WO - Weaknesses - Opportunities)
- 3) วิเคราะห์ (ST - Strengths - Threats)
- 4) วิเคราะห์ (WT - Weaknesses - Threats)

4.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2554, น. 31-34) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) การตรวจสอบด้วยสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลทั้งเวลา สถานที่ และบุคคล ซึ่งข้อมูลที่ได้มามีความเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้ถ้าข้อมูลจากทุกแหล่งได้ค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าผู้วิจัยได้ข้อมูลมาที่มีความถูกต้อง

2) การตรวจสอบด้วยสามเส้าด้านผู้วิจัย เป็นการตรวจถึงผู้วิจัยเองหรือผู้ช่วยนักวิจัยที่หลากหลายคนจะมีข้อค้นพบที่เหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้หากผู้วิจัยหรือผู้ช่วยนักวิจัยทุกคน มีข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าผู้วิจัยได้ข้อมูลมาที่มีความถูกต้อง

3) การตรวจสอบด้วยสามเส้าด้านทฤษฎี เป็นการตรวจถึงการใช้ทฤษฎีที่หลากหลาย ซึ่งจะได้รับข้อมูลในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ทั้งนี้หากผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่เหมือนกัน ไม่ว่าจะนำทฤษฎีใด มาใช้ก็ตาม แสดงว่าผู้วิจัยได้ข้อมูลมาที่มีความถูกต้อง

5. การนำเสนอ และรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ความ (Descriptive Analysis) ซึ่งได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุนการอธิบาย ตลอดจนถึงการอ้างอิงคำพูด จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบการพรรณนาด้วย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

จากที่ได้กล่าวมา สรุปเป็นตารางวิธีการดำเนินงานได้ดังนี้

ตาราง 3.4 วิธีการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	การวิจัยเชิงคุณภาพ			
	กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการรวบรวมข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล
1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดปัตตานี	-แบบเจาะจง -แบบ Snowball	-แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	-สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม -วิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis	การวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายความเชิงพรรณนา
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดปัตตานี	-แบบเจาะจง -แบบ Snowball	-แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	-สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม -วิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis	การวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายความเชิงพรรณนา
3. เพื่อเสนอกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดปัตตานี	-แบบเจาะจง	-แบบสนทนากลุ่ม	-สนทนากลุ่ม -วิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix	ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 นำมากร่างกลยุทธ์ เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตรวจสอบเพื่อสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสม